

สารแสดงความยินดี

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญของมนุษย์ เป็นต้นรากของการเกิดและสืบเนื่องของวัฒนธรรมและอารยธรรม ภาษาของมนุษย์แต่ละกลุ่มย่อมไม่เหมือนกัน เพราะภาษาเป็นข้อตกลงกันในระหว่างมนุษย์ในกลุ่มนั้นๆ เมื่อเกิดการสังสรรค์กันในระหว่างกลุ่มที่ใช้ภาษาต่างกันจึงได้ต้องเรียนรู้ภาษาของกันและกัน ข้อนี้เป็นเรื่องจำเป็นเพราะหากสังคมใดสังคมหนึ่งไม่เคยได้สัมผัสกับสังคมอื่นเลยก็จะไม่เจริญก้าวหน้าได้

ความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาของกันและกันทำให้ต้องมีล่ามแปลภาษา อาจเรียกว่าเริ่มการแปลที่การล่ามก็คงจะได้ เป็นการปริวรรตวากก่อนที่จะปริวรรตทางการเขียน เรื่องล่ามและเรื่องแปลนี้ มีมานาน การเรียนที่จะเป็นล่ามเรียนแปลหนังสือ ต้องใช้ความสามารถความมีไหวพริบ เพราะภาษาเป็นเรื่องซับซ้อน ยังต้องใช้ภาษาสองภาษาหรือหลายภาษาสลับกันไปมาอย่างซับซ้อนยุ่งยาก ไม่ใช่แต่เพียงลักษณะภาษาต่างกันเท่านั้น วัฒนธรรมที่อยู่ในภาษาเหล่านั้นก็ต่างกัน ชั้นแต่ประโยคง่ายๆ จะแปลให้ได้ลักษณะไวยากรณ์ตรง ก็ไม่เป็นภาษาในอีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่น It rains ในภาษาอังกฤษถ้าแปลตรงตามตัว ก็ฟังไม่เป็นภาษาไทย คำบางคำในวัฒนธรรมหนึ่งเรียกของที่ไม่มีในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง หรือความคิดใหม่ๆที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมหนึ่งจะถ่ายทอดเป็นอีกวัฒนธรรมหนึ่งก็ต้องคิดคำเทียบเกิดการบัญญัติศัพท์ เกิดการยืมคำขึ้น การแปลด้วยวากา ยังมีข้อสำคัญอีกข้อหนึ่งคือ การปรุงแต่งของล่ามมีนัยแฝงอยู่มากโดยเฉพาะทางการพูดการเมือง

เมื่อเป็นดังนี้ จึงได้เกิดการแปลหลายลักษณะหลายอย่างกลายเป็นศาสตร์สำคัญศาสตร์หนึ่ง และมีทฤษฎีที่ว่าด้วยการแปลมากมาย วิชาที่ว่าด้วยการปริวรรต วาจาและการปริวรรตลิตีนี้ ศึกษากันเป็นเรื่องเป็นราวในทางตะวันตก ทางบ้านเรา เป็นเชิงปฏิบัติโดยมากไม่ค่อยว่ากันด้วยเรื่องทฤษฎี ยกเว้นในการแปลบาลีเป็นไทย ไทยเป็นบาลีมีระบบ มีทฤษฎีหลายทฤษฎี เป็นข้อน่าศึกษาและยังไม่ค่อยมีผู้วิเคราะห์เท่าใดนัก การที่มีวารสาร การแปลและการล่ามอันสถาบันศึกษาสำคัญของชาติได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดขึ้นนี้ จึงเป็นนิมิตอันดีที่วิชาการด้านนี้จะได้มีเสวนา สถานให้สังสรรค์ประสานความคิดความรู้ให้ออกเผยมันคงเป็นประโยชน์โดยรวม

ขอแสดงความชื่นชมต่อคณะผู้จัดการและผู้มีส่วนให้เกิดวารสารนี้ หวังว่าวารสารนี้จะได้ตั้งมั่นยืนยาวเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการของบ้านเมืองสืบไป

สมหมาย ทรัพย์กุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัครวิรุฬหการ
คณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย